

Aandoening

IJzerstapeling (hemochromatose)

IJzerstapeling is een aandoening waarbij ijzer wordt opgeslagen in vooral de lever, het hart of de alvleesklier.

Er zijn twee vormen van ijzerstapeling: primaire en secundaire ijzerstapeling. Bij primaire ijzerstapeling neemt het lichaam vanaf de geboorte al te veel ijzer op uit voeding. Dit is een erfelijke aandoening. Secundaire ijzerstapeling is vaak het gevolg van een andere ziekte. IJzerstapeling kan diverse negatieve gevolgen hebben, zoals leverproblemen, hartklachten, diabetes mellitus en een verminderde vruchtbaarheid bij mannen.

Meer informatie? Kijk op de website van de Hemochromatose Vereniging Nederland. (<https://hemochromatose.nl/>)

Onderzoeken

De arts luistert naar uw klachten en doet lichamelijk onderzoek.

Daarnaast doet de arts bloedonderzoek. Soms is ook een leverbiopsie of MRI-scan nodig om de ijzerstapeling in de lever te bepalen. Als ijzerstapeling voorkomt in de familie, kunnen we ook genetisch onderzoek doen.

Bloedprikken

Bij bloedonderzoek nemen we 1 of meer buisjes bloed af met een hol naaldje. Dit bloed wordt in het laboratorium onderzocht.

Bloedonderzoek of onderzoek van urine of ontlasting is nodig als uw arts meer wil weten over:

- uw gezondheid;
- het verloop van uw ziekte; of
- het resultaat van een behandeling.

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/onderzoeken/bloedprikken>

Cytogenetisch onderzoek

Een cytogenetisch onderzoek is een chromosomenonderzoek op afwijkingen in het DNA.

Bij dit chromosomenonderzoek onderzoeken we de cellen in het beenmerg op afwijkingen in het DNA. Soms kan dit via bloedonderzoek maar in de meeste gevallen gebeurt dit via een beenmergpunctie.

Bepaalde DNA-afwijkingen zorgen ervoor dat de vooruitzichten van de ziekte slechter of juist gunstiger zijn. Ook hebben sommige DNA-afwijkingen invloed op hoe goed een behandeling werkt. Dat is belangrijke informatie voor de arts bij het bespreken van uw behandeltraject.

Chromosomenonderzoek geeft op die manier dus meer duidelijkheid over uw vooruitzichten. Dit chromosomenonderzoek is overigens geen erfelijkheidsonderzoek.

MRI- en MRA-onderzoek

Met behulp van het MRI-onderzoek kunnen pezen, spieren, hersenweefsel, kraakbeen, tussenwervelschijven, organen of bloedvaten zichtbaar worden gemaakt.

Een MRA-onderzoek is bijna hetzelfde als een MRI-onderzoek, maar bij MRA-onderzoek worden alleen de bloedvaten bekeken. Om de bloedvaten duidelijk zichtbaar te maken krijgt u meestal een contrastvloeistof toegediend via een infuus. Voor de leesbaarheid spreken we hieronder verder alleen over 'MRI-onderzoek', maar alle informatie is ook van toepassing op het MRA-onderzoek.

LET OP!

- U moet zich voor dit onderzoek voorbereiden. Lees daarom deze informatie minstens 3 DAGEN vóór het onderzoek goed door! Het is belangrijk dat u deze instructies goed opvolgt. Het onderzoek kan anders misschien niet doorgaan.
- We vragen u om ruim van tevoren de vragenlijst in te vullen. Heeft u één of meer vragen met JA beantwoord? Neem dan contact op met afdeling Radiologie.

Behandelingen

De behandeling is voor primaire en secundaire ijzerstapeling verschillend.

De behandeling van primaire hemochromatose bestaat uit aderlatingen. Bij aderlating wordt bloed afgetapt. Het lichaam gaat door deze aderlating nieuw bloed aanmaken. Hiervoor is ijzer nodig. Het lichaam onttrekt dit aan het in het lichaam opgeslagen ijzer, waardoor het opgeslagen ijzergehalte daalt. Als hier op tijd mee begonnen wordt, kan dit ernstige weefselschade voorkomen. Hoe vaak een aderlating wordt gedaan, hangt af van de bloedsuitslagen en uw lichamelijke conditie.

Uw arts behandelt secundaire hemochromatose met ijzerbindende medicijnen. Het teveel aan ijzer verlaat dan met de urine en de ontlasting uw lichaam.

IJzerstapeling (Hemochromatose), voedingsadviezen

Bij hemochromatose is er sprake van een ijzerstapelingsziekte, waarbij te veel ijzer wordt opgeslagen in het lichaam. Dit kan schade veroorzaken aan organen zoals de lever en het hart.

Zowel alcohol als te veel ijzer zijn schadelijk voor de lever. Gecombineerd werken ze sterker, daardoor ontstaan er eerder leverziekten. Probeer alcohol te beperken of helemaal te vermijden.

In veel voedingsmiddelen zit ijzer. Daardoor is het bijna onmogelijk om een ijzerarm dieet te volgen. Als u een jaar lang een zeer streng ijzerarm dieet zou volgen, dan is dat hetzelfde als 1 tot 5 aderlatingen minder in een jaar. Aderlatingen blijven echter wel nodig. Met een streng ijzerarm dieet loopt u het risico dat u te weinig binnenkrijgt van bepaalde vitamines en mineralen. Zorg dat u elke dag gezond en gevarieerd eet en ook voldoende beweegt. Dit helpt om de gevolgen van te veel ijzer in het lichaam te verminderen.

In deze folder leest u meer over de voedingsadviezen bij hemochromatose.

Poliklinieken en afdelingen

Algemene Interne Geneeskunde en Endocrinologie

De internist houdt zich bezig met ziekten van de inwendige organen.

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/algemene-interne-geneeskunde-en-endocrinologie>

Hematologie

Hematologie is het specialisme dat zich bezighoudt met ziekten van het bloed en de bloedvormende organen met name in het beenmerg en de lymfeklieren.

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/hematologie>

Maag-, Darm- en Leverziekten (MDL)

Het specialisme Maag-, Darm- en Leverziekten (MDL) richt zich op de diagnostiek en behandeling van ziekten van het spijsverteringskanaal.

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/maag-darm-en-leverziekten-mdl>

Code INT-222